

Równanie algebraiczne drugiego stopnia:

$$az^2 + bz + c = 0,$$

o współczynnikach zespolonych rozwiązujemy w zwykły sposób, tzn. obliczamy wyróżnik $\Delta = b^2 - 4ac$ i stosujemy wzory:

$$z_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}.$$

Zauważmy, że w tym przypadku (w przeciwieństwie do przypadku liczb rzeczywistych) zawsze istnieje $\sqrt{\Delta}$ — w istocie są dwa pierwiastki różniące się znakiem. Do powyższych wzorów wystarczy podstawiać dowolny z nich (ten drugi da te same wartości $z_{1,2}$).

1. Rozwiązać równanie

$$z^2 - 4z + 5 = 0.$$

Obliczamy $\Delta = -4$, $\sqrt{\Delta} = \pm 2i$, $z_1 = \frac{4+2i}{2} = 2 + i$, $z_2 = \frac{4-2i}{2} = 2 - i$.
To równanie miało współczynniki rzeczywiste i jego pierwiastki są liczbami sprzężonymi.

2. Rozwiązać równanie

$$z^2 + (-1 + i)z + (2 + i) = 0.$$

Obliczamy $\Delta = -8 - 6i$, $\sqrt{\Delta} = \pm(1 - 3i)$, więc

$$z_1 = \frac{1 - i + 1 - 3i}{2} = 1 - 2i, \quad z_2 = \frac{1 - i - 1 - 3i}{2} = i.$$

W ogólnym przypadku pierwiastki nie są sprzężone.

3. Do rozwiązywania równań wyższych rzędów można stosować znane metody. Np. rozwiązywanie równania z zad. 10e:

$$z^3 - 4z^2 + 14z - 20 = 0$$

można rozpocząć od szukania pierwiastków całkowitych wśród dzielników 20. Znajdziemy 2 i stąd

$$z^3 - 4z^2 + 14z - 20 = (z - 2)(z^2 - 2z + 10).$$

Wystarczy teraz rozwiązać równanie $z^2 - 2z + 10 = 0$.

4. W przypadku równania dwukwadratowego, np. 10c:

$$z^4 - 2z^2 + 4 = 0$$

podstawiamy $t = z^2$ i znajdujemy

$$t_1 = 1 + \sqrt{3}i, \quad t_2 = 1 - \sqrt{3}i.$$

Dla każdej ze znalezionych wartości należy teraz obliczyć pierwiastki kwadratowe. Otrzymamy

$$z_1 = \frac{1}{\sqrt{2}}(\sqrt{3} + i), \quad z_2 = -\frac{1}{\sqrt{2}}(\sqrt{3} + i), \quad z_3 = \frac{1}{\sqrt{2}}(\sqrt{3} - i), \quad z_4 = \frac{1}{\sqrt{2}}(-\sqrt{3} + i).$$

5. Rozwiązywanie równań stopni wyższych wymaga na ogół pewnej pomysłowości. Jeśli się da, warto korzystać z postaci trygonometrycznej. Przykładowo rozważmy równanie:

$$(x + 3i)^n + i(x - 3i)^n = 0$$

gdzie $x \in \mathbb{R}$.

Zauważmy, że $3i$ na pewno nie jest pierwiastkiem. Zatem możemy równanie podzielić przez $(x - 3i)^n$. Otrzymamy

$$\left(\frac{x + 3i}{x - 3i}\right)^n = -i.$$

Standardowo obliczamy pierwiastki stopnia n liczby $-i = \cos \frac{3}{2}\pi + i \sin \frac{3}{2}\pi$:

$$w_k = \cos \frac{\frac{3}{2}\pi + 2k\pi}{n} + i \sin \frac{\frac{3}{2}\pi + 2k\pi}{n}, \quad k = 0, 1, \dots, n-1.$$

Zatem

$$\frac{x + 3i}{x - 3i} = w_k,$$

skąd wyliczamy x :

$$x = -3i \frac{1 + w_k}{1 - w_k}.$$

Podstawimy teraz wartości w_k . Przy tym będziemy korzystać ze wzorów (patrz zad. 5b):

$$1 + \cos \varphi + i \sin \varphi = 2 \cos \frac{\varphi}{2} \left(\cos \frac{\varphi}{2} + i \sin \frac{\varphi}{2} \right),$$

$$1 - \cos \varphi - i \sin \varphi = 1 + \cos(\varphi + \pi) + i \sin(\varphi + \pi) = 2 \cos \frac{\varphi + \pi}{2} \left(\cos \frac{\varphi + \pi}{2} + i \sin \frac{\varphi + \pi}{2} \right).$$

Rachunek przebiega tak (dla uproszczenia zapisu piszemy na razie φ zamiast $\frac{\frac{3}{2}\pi + 2k\pi}{n}$):

$$x = -3i \frac{1 + w_k}{1 - w_k} = -3i \frac{2 \cos \frac{\varphi}{2} (\cos \frac{\varphi}{2} + i \sin \frac{\varphi}{2})}{2 \cos \frac{\varphi + \pi}{2} (\cos \frac{\varphi + \pi}{2} + i \sin \frac{\varphi + \pi}{2})}.$$

Uwzględniając, że $\cos \frac{\varphi + \pi}{2} = -\sin \frac{\varphi}{2}$ i wykonując dzielenie postaci trygonometrycznych otrzymamy

$$x = 3i \operatorname{ctg} \frac{\varphi}{2} \left(\cos\left(-\frac{\pi}{2}\right) + i \sin\left(-\frac{\pi}{2}\right) \right) = 3i \operatorname{ctg} \frac{\varphi}{2} \cdot (-i) = 3 \operatorname{ctg} \frac{\varphi}{2}.$$

Podstawiamy teraz $\varphi = \frac{\frac{3}{2}\pi + 2k\pi}{n}$ czyli $\frac{\varphi}{2} = \frac{3 + 4k}{4n}\pi$. Otrzymujemy:

$$x = 3 \operatorname{ctg} \frac{3 + 4k}{4n}\pi, \quad k = 0, 1, 2, \dots, n-1.$$